एकाइ ५ · नागरिक चेतना: राज्यका तीन अङ्ग

कार्यपत्र

पूर्णाङ्क ४०

नाम _____ कक्षा _____ रोल नं. _____ मिति _____ प्राप्ताङ्क _____ / ४०

१ मुख्य शब्द [४]

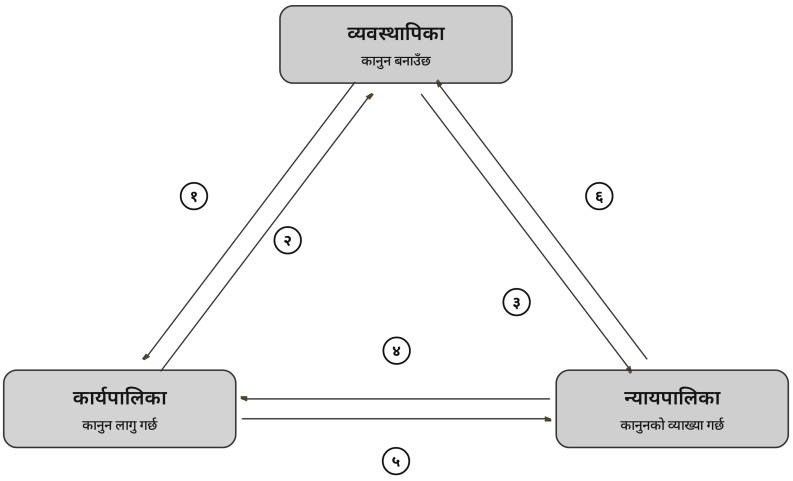
कोठामा दिइएका उपयुक्त शब्द छानी तलको अनुच्छेदका खाली ठाउँ भर्नुहोस्। कोठाका दुईओटा शब्द प्रयोग हुँदैनन्। प्रत्येक खाली ठाउँको ०.५ अङ्क छ।

अविश्वासको प्रस्ताव **एक सदनात्मक** **कार्यपालिका** **दुई सदनात्मक** **नजिर** **पुनरावेदन** **महाअभियोग** **विधेयक** **व्यवस्थापिका** **स्थायी सदन**

राज्यका तीन अङ्गमध्ये कानुन बनाउने प्रतिनिधिमूलक अङ्गलाई _____ भनिन्छ। नेपालको सङ्घीय संसद्मा प्रतिनिधि सभा र राष्ट्रिय सभा गरी दुई सदन भएकाले यसलाई _____ व्यवस्थापिका भनिन्छ। कहिल्यै पूरै विघटन नहुने राष्ट्रिय सभालाई _____ भनिन्छ। संसद्मा छलफलका लागि प्रस्तुत गरिने कानुनको मस्यौदालाई _____ भनिन्छ। संविधान वा कानुनको गम्भीर उल्लङ्घन गर्ने पदाधिकारीलाई पदबाट हटाउन प्रतिनिधि सभाले ल्याउने प्रस्तावलाई _____ भनिन्छ। कानुन लागु गर्ने र दैनिक शासन चलाउने अङ्गलाई _____ भनिन्छ। सर्वोच्च अदालतले संविधान र कानुनको अन्तिम व्याख्या गरेर स्थापित गरेको सिद्धान्तलाई _____ भनिन्छ। तल्लो अदालतको फैसलामा चित्त नबुझे माथिल्लो अदालतमा _____ गर्न सकिन्छ।

२ चित्रको नामाङ्कन [३]

चित्रमा राज्यका तीन अङ्ग देखाइएका छन्। हरेक तीरले एउटा अङ्गले अर्कोमाथि गर्ने काम देखाउँछ। १ देखि ६ सम्मका अङ्कले जनाएका ठाउँमा त्यो काम लेख्नुहोस्। प्रत्येकको ०.५ अङ्क छ।

१. _____ २. _____

३. _____ ४. _____

५. _____ ६. _____

३ अति छोटो उत्तर [१०]

तलका प्रश्नको अति छोटो उत्तर लेख्नुहोस्।

क. व्यवस्थापिका भनेको के हो? [१]

ख. कार्यपालिका भनेको के हो? [१]

ग. सर्वोच्च अदालतमा कति जना न्यायाधीश रहन्छन्? [१]

घ. अर्थ विधेयक सङ्घीय संसद्को कुन सदनमा मात्र प्रस्तुत गर्न सकिन्छ? [१]

ङ. प्रदेश सभा किन एक सदनात्मक व्यवस्थापिका हो? [१]

च. राष्ट्रिय सभाका सदस्यको पदावधि कति वर्षको हुन्छ? [१]

छ. दुवै सदनबाट पारित भई पेस भएको विधेयक राष्ट्रपतिले कति दिनभित्र प्रमाणीकरण गर्नुपर्छ? [१]

ज. प्रतिनिधि सभामा कुनै दलको एकल बहुमत छैन। दुईओटा दलको समर्थनमा बहुमत पुऱ्याउन सक्ने एक जना सदस्य प्रधानमन्त्री नियुक्त हुनुभयो। उहाँ संविधानको कुन धाराअनुसार नियुक्त हुनुभयो? [१]

झ. सर्वोच्च अदालतलाई अभिलेख अदालत किन भनिन्छ? [१]

ञ. प्रधानमन्त्री नियुक्त भएको पहिलो दुई वर्षसम्म अविश्वासको प्रस्ताव ल्याउन नपाइने व्यवस्था किन गरिएको हो? [१]

Science Playground, कादुन्जे, भक्तपुर
https://science-playground.com/learn/grade-10-social/civic-awareness

४ छोटो उत्तर [१२]

तलका प्रश्नको छोटो उत्तर लेख्नुहोस्।

क. प्रतिनिधि सभा गठन प्रक्रिया उल्लेख गर्नुहोस्। [४]

ख. सङ्घीय कार्यपालिका र प्रदेश कार्यपालिकाबिच कुनै चार भिन्नता लेख्नुहोस्। [४]

ग. न्यायपालिकाका प्रमुख कार्यको सूची प्रस्तुत गर्नुहोस्। [४]

५ लामो उत्तर [७]

तलको प्रश्नको लामो उत्तर लेख्नुहोस्।

राष्ट्रिय सभालाई समावेशी बनाउन गरिएका कानुनी व्यवस्थाको समीक्षा गर्नुहोस्।

६ सोच्नुहोस् [४]

सोचेर उत्तर लेख्नुहोस्।

नेपालको संविधानले सङ्घमा बढीमा २५ जना र प्रदेशमा प्रदेश सभाको २० प्रतिशतसम्म मात्र मन्त्री राख्न दिन्छ। मन्त्रीको सङ्ख्या नतोकिएमा के हुन सक्थ्यो होला?

७ क्रियाकलाप: कक्षाको नियम र विधेयक (अङ्क नदिइने)

तपाईंको कक्षामा कुनै नयाँ नियम बनाउनुपर्‍यो भने त्यो कसरी बन्छ, संसद्मा विधेयक कानुन बन्ने प्रक्रियासँग तुलना गरी तालिका भर्नुहोस्।

बुँदा	कक्षाको नियम	संसद्मा विधेयक
प्रस्ताव कसले ल्याउँछ?		
छलफल कहाँ र कसरी हुन्छ?		
निर्णय कसरी हुन्छ?		
अन्तिम स्वीकृति कसले दिन्छ?		